

Informace o provedené údržbě na biocentru

Informace o provedené údržbě na biocentru V březnu loňského roku proběhlo jednání mezi městem Jevíčko, zástupci místní organizace Českého rybářského svazu Jevíčko a Mysliveckého sdružení Jevíčko. Jednání byli přítomni také Mgr. Antonín Cedzo a Bc. Ondřej Jelínek, zástupci státní správy na úseku životního prostředí. Cílem jednání bylo dohodnout další směrování údržbových prací na biocentru tak, aby tento vodní ekosystém získal zpět svůj původní ráz a pokud možno i druhovou skladbu rostlin a živočichů. Z důvodu neřízeného rozšíření vrby jívy v letech minulých došlo k situaci, kdy byl zcela potlačen dřívější charakter této vodní plochy. Ze dvou ostrovů také zmizela většina původního ptactva a zůstala převážně jen kachna divoká.

Jevíčko – město a pranostika Hromnic

Pranostika říká, že „o Hromnicích (2. 2.) bývá den velkých mrazů, kterých se báli i Cikáni“. Jak tomu bylo v Jevíčku s minimálními teplotami první tři dny v únoru, je uvedeno v tabulce.

Nejchladnější Hromnice -30,5 °C byly roku 1987. Některý rok se Hromniční zima o den přispíší, někdy opozdí.

V 27 případech byla o Hromnicích minimální teplota pod nulou, tj. 84,4 %, v 5 případech byla teplota nad 0 °C, tj. 15,6 %.

V Jevíčku se pranostika o Hromnicích většinou vyplnila.

Po upuštění vodní hladiny z důvodu tzv. „vyletnění“ nádrže začal v literálním pásmu nádrže opět narůstat orobinec a rákos, na jehož úbytek měl vliv hlavně býložravý amur, při povodních naplavený do biocentra. Letos v období vegetačního klidu došlo k rozsáhlejšímu kácení břehových porostů vrby a ke smýcení jednoho ostrovů opět s převážně vrbovým porostem. Údržba na druhém z ostrovů proběhne v příštím roce poté, co hladina biocentra opět zamrzne na bezpečnou tloušťku. Poděkování patří všem členům ČRS Jevíčko a MS Jevíčko, kteří se po dohodě a ve spolupráci s městem podíleli na zmíněné údržbě. V poslední fázi plánovaných prací bylo ještě v březnu provedeno odbornou firmou zpevnění části východního

ho břehu v úseku cca. 60 metrů lomovým kamenem, protože dlouhodobě docházelo k jeho vymílání a erozi směrem ke stávající cestě. V celé své kráse se biocentrum opět ukáže, až se v dubnu zazelená jeho bujná vegetace.

Mgr. Miroslav Šafář

Rok	1. 2.	2. 2.	3. 2.
1981	-9,0	-9,0	-14,0
1982	-4,0 L	-4,0 L	-6,0 L
1983	-4,0	-0,5	-4,0
1984	-3,0	-8,0	-11,8
1985	0,1	1,7	-1,1
1986	-0,5	-0,2	-6,4
1987	-31,5 L	-30,5 L	-22,0 L
1988	-2,0	-1,0	-0,8
1989	1,0	1,0	0,5
1990	3,0	3,0	-1,2
1991	-17,0 L	-18,0 L	-16,0 L
1992	-2,0	-2,0	-2,5
1993	-18,5 L	-15,2 L	-15,0 L
1994	-1,0	-2,0	-3,0
1995	-6,0	-3,5	-3,0
1996	-19,2 L	-17,3 L	-8,3 L

Rok	1. 2.	2. 2.	3. 2.
1997	-8,0 L	-11,3 L	-15,5 L
1998	-22,0 L	-18,5 L	-11,8 L
1999	-15,5 L	-6,5 L	-3,0
2000	1,0	-0,6	1,5
2001	-4,5 L	-5,5 L	-11,0 L
2002	-2,0	-1,0	-0,2
2003	-8,6 L	-14,5 L	-7,7 L
2004	-5,5	1,0	0,0
2005	-2,5	-4,5	-3,6
2006	-8,2 L	-10,0 L	-13,0 L
2007	-0,5	-2,7	1,0
2008	-1,0	0,5	-5,0
2009	-8,0 L	-1,0	0,2
2010	-12,0 L	-14,0 L	-9,0 L
2011	-10,0 L	-8,5 L	-5,0 L
2012	-15,0 L	-16,0 L	-20,5 L

L = ledový den, kdy teplota vzduchu po celý den nevystoupí nad 0 °C.

František Plech

Čtvrtý recept ze soutěže:

Reveň neboli rebarbora

Reveň není příliš bohatá na vitamín C. Za to v ní najdeme provitamin A, vitamíny B, niacin, protisklerotické flavonoidy. Účinně ničí škodlivé mikroorganismy, prospívá krevnímu oběhu, je močopudná. Není ovšem vhodná pro nemocné žlučníkovými a močovými kameny. Díky zmíněným látkám účinně pomáhá při ochablosti a zácpě, zbavuje tělo škodlivin, posiluje svaly, kosti, nervy, pokožku a vlasy, aktivuje energii buněk a je dobrým pomocníkem při boji s nadváhou, neboť na sebe váže tukové látky. Musíme ale také přiznat, že nejsou pouze pozitivní účinky této rostliny. Rebarbora je pravděpodobně zodpovědná za ledvinové potíže u dětí náchylných

K jaru patří reveň

k tomuto onemocnění. Má velkou koncentraci kyseliny šťavelové. Vařením se přemění tato kyselina v anorganickou chemikálii, která zanechá v těle značné množství krystalů kyseliny šťavelové. Není vhodná při revmatismu a revmatické horečce. Rebarborová šťáva je užitečná, když ji použijeme společně s karotkovou, celerovou nebo ovocnou šťávou.

Mřížkový reveňový koláč

210 g hladké mouky
140 g tuku
70 g moučkového cukru
1-2 žloutky
20 g mletých ořechů
250 g reveně
100 g cukru krupice
30 g rozinek
30g sekaných ořechů
moučkový cukr smíchaný s vanilkovým na posypání.

Na vál prosijeme mouku a cukr, přidáme změklé máslo a žloutky, zpracujeme těsto, necháme odpočinout. Mezitím si nachystáme reveň, kterou omyjeme, oloupeme, oškrábeme a na jemno nakrájíme. Odpočaté těsto vyválíme a 2/3 vložíme do formy, na několika místech propícháme vidličkou. Posypeme mletými ořechy a hustě revení, potom dáme omyté rozinky a nasekané ořechy. Ze zbylého těsta uválíme tenké dlouhé válečky a poklademe jimi koláč (uděláme mřížku). Vše dáme do trouby a upečeme dozlatova. Hotový koláč hustě posypeme moučkovým cukrem smíchaným s vanilkovým.

Reveňová marmeláda

1 kg reveně, 600 - 800 g cukru, špetka kyseliny citronové a pektinový přípravek podle návodu výrobce. Reveň omyjeme, oloupeme a nakrájíme na menší kousky. Vložíme do hrnce, malinko podlijeme. Rozvaříme. Do změklého naspeme cukr a rychle mícháme do zhoustnutí. Před koncem varu přidáme kyselinu a pektin. Plníme horké do sklenic a otočíme.

Zrození na poště

Osada Nový Dvůr, ležící ve východním cípu Malé Hané pod vrchem Lavičná, se může pochlubit jednou zvláštností. Během uplynulých šedesáti let patřila totiž hnedle pod tři dodací poštovní úřady.

Nejdříve její obyvatelé dostávali poštu z nejbližší položeného sousedního Úsobrna, které od roku 1960 přináležel k okresu Blansko. Ani ne z kilometr vzdáleného Úsobrna psaníčka veselá i smutná ve své staré poštácké brašně kolem „malých polí“ nosil pošťák pan Jindra z Horního Štěpánova. Vždy s podzimem nám nosil pořádného zají-

ce, kterého nám pravidelně posílal otčův přítel z jižní Moravy.

Dlouhá léta byla dodací pošta pro osadu Nový Dvůr v domovské obci v Jaroměřicích. Poštu do „Fameleji“, jak jest osada v místním „hantecu“ pojmenována, zpočátku vozil v polední přestávce bývalý vedoucí pošty pan Leopold Pazdírek, kterému naši familiérně říkali *Polda*. Tři kilometry sem, tři zpátky. Když jel i na hájenku, stojící u lesa vedle silnice směrem k Šobířovu, nějaký ten „kilásek“ mu v pedálech i na nohou přibyl.

Poslední léta uvádí asi padesátka místních obyvatel do zpáteční adre-

sy poštovní směrovací číslo pošty jevíčské. Z Jevíčka sem ve všední dny dům od domu vozí poštu poštovským „gazíkem“ s ozvučeným pozdravením: „Jede, jede, poštovský panáček...“, zatímco pošťáci předchozí měli za každého počasí pouze kola dvě, a to svého zajetého staříckého bicyklu.

A byla to právě posledně zmíněná jevíčská pošta, kde se můj otec ráno na prvního máje - před rovnými šedesáti lety - dozvěděl, že jsem se právě narodil.

Pavel Kyselák

Žijí s námi,

psi, kočky, králíci, fretky a spousta dalších...

V minulých dílech jsme vybírali, kupovali, vychovávali a krmili nové zvířátka. Čas běží a pohlavní dospělost se blíží. Fenky se budou brzy hárat, psi se o ně zajímat, kočky začnou mrouskat a kocouři se vydávat na toulky. I takový domácí králíček může začít být pěkně „otravný“ a začít prohánět vše, co se pohybuje i nepohybuje v bytě. Je načase se rozhodnout, jestli budeme chtít od svých zvířat potomky, či ne. I za ně jsme plně zodpovědní. Bohužel se stále najdou taci, kteří kořata topí, což je nejen trestné, ale především děsivé. Smrt utopením je hrůzostrašná, bouchnutí hlavíčky o beton o nic lepší a ponechání někde vlastnímu osudu jakbysmet. Pokud tedy nechceme potomky od svých zvířat, měli bychom se rozhodnout, jak tomu zabránit.

U kočiček je nejlepší volbou časná kastrace. Dělá se ještě před první říjí (mrouskáním), cca v 5. - 6. měsíci věku. Je to vhodné hlavně pro venku žijící kočky, kde je riziko, že můžou zabřeznout hned při prvním mrouskání, což není dobré, protože jsou ještě malé. S kočkami v bytě zase není k vydržení. Pokud to nestihneme a kočka přijde do říje, tak v době mrouskání se zákrok neprovádí, musí se počkat nebo lze v prvních dnech příznaky říje potlačit injekčně a posléze vykastrovat. Zákrok kočky snáší obecně velmi dobře. Ať se snažím sebevíc, nevýhody nenacházím. Výhod je spousta, nejen nechtěná kořata, ale i klid pro organismus zvířete, který je vyčerpáván opakovanými březostmi, porody a kojením a vystavován rizikům, které s sebou březost a porod přináší. Proto je vhodné kastrovat i kočku starší. Nemávnout rukou, že už je stará, že to nemá cenu, ale dopřát jí klid. Také je to vymizení či snížení rizika přenosu různých chorob při páření a šarvátkách, kterým se kastrovaný jedinec vyhne, po-

kud to jde. Zkrácení teritoria znamená menší riziko autonehod a výhodu pro vás v tom, že kočka bude chytat myši na vašich pozemcích, a ne u souseda. Druhou možností ochrany je podávat injekčně hormonální antikoncepci registrovanou pro použití u koček. Ta se podává jednou za čtvrt roku, a neměla by se, na rozdíl od kastrace, provádět před první říjí. Nevýhodou tedy je, že na to musíte myslet a nezapomenout. Nežádoucím účinkem u nepatrného procenta může být zánět dělohy. Cena za 4-5 podání se vyrovná ceně kastrace. Jiné preparáty než injekční nejsou registrované pro použití u koček. Obzvláště bych chtěla varovat před používáním lidských tablet Androcur! Tyto tablety se používají pro léčbu deviantních mužů! U koček můžou mít spousta nežádoucích účinků, jako jsou například záněty a nádory dělohy nebo mléčné žlázy. Velký problém nastane, pokud tabletu dáte již březí kočce. Může se stát, že předchozí tabletu někde za rohem vyzvrací nebo, pokud má trávicí potíže, ji nemusí dobře vstřebat nebo zapomenete a podobně. V takovém případě se jí při porodu neotevře děložní krček, a pokud si problému nevšimnete a neodvezete ji na císařský řez, tak se bude někde zoufale několik dní snažit родit, nakonec v ní mláďata uhynou a ona bude ve velkých bolestech pomalu umírat.

U kocourů se zákrok provádí o něco později, cca mezi 10. a 12. měsícem věku. Výhody jsou stejné jako u koček, z hlediska snížení rizika přenosu chorob a infekcí ještě významnější, protože kocouři se více perou, plus omezení značkování. Ale protože z jejich strany nehrozí nechtěná kořata, je kastrace, k veliké škodě jejich zdraví, majitelem často opomíjena. Scestný je názor, že si kocour „neužije“ a že ho to bude mrzet. Můžete si být jisti, že pokud kolem něho přejde hezká kočka, určitě si neřekne “Tak, a teď jsem si mohl užít a nemůžu!” Nesmíte v tomto směru zvířata polidšňovat. Stejně jako u koček je kastrace vhodná v každém věku, ale čím dříve, tím lépe. Zákrok je jednodušší a levnější než u koček a je velmi dobře snášen.

U fenky se sterilizační zákrok může také provádět brzy. V Americe se dlouhá léta provádí již před prvním háráním a díky tomu se přišlo na to, že takto časné vykastované fenky ne onemocní nádory mléčné žlázy. Kastrace mezi prvním a druhým háráním (častější v Evropě) má také vysoké procento snížení rizika výskytů nádorů. Čím později je kastrace provedena, tím se procenta snižují. Nicméně, i když se třeba již nádory na mléčné žláze vytvoří, je doporučováno kastraci provést spolu s odstraněním nádoru v jakémkoli věku, aby se zrušil prokázaný vliv hormonů na růst novotvaru. U fenek tedy také platí, čím dříve, tím lépe.

U psů se kastrace provádí po dosažení pohlavní dospělosti. Důvodem může být chov společně s fenkou nebo snaha o zklidnění povahy, pokud pes trpí dominantní agresivitou. V tomto případě může časná kastrace spolu se správnou výchovou velmi pomoci. Kastrace se také provádí při zjištění nádorů varlat a při onemocněních prostaty. Také v případě nesestouplých varlat, která se zadrží buď v dutině břišní, nebo v tříšlech, se doporučuje je odstranit co nejdříve po dosažení pohlavní dospělosti, protože pokud varlata nejsou tam, kde mají být, to znamená v šourku mimo tělo, a působí tak na ně tlak a zvýšená teplota, mají 10 i více násobné riziko, že zhoubně zbudí. Nevýhodou kastrace může být u malého procenta psů (převážně u dlouhosrstých s hustou podsadou) změna charakteru srsti, ale i ta je většinou pouze přechodná.

Nejčastějšími argumenty majitelů proti kastraci je strach ze změny povahy a obezita. Tyto obavy jsou neopodstatněné. Pokud se změní povaha, tak v drtivé většině případů k lepšímu. Je pravdou, že kastované zvíře má cca o 1/3 nižší nároky na energetickou hodnotu krmiva. Tento fakt lze spíše využít. To co ušetříte za kvantitu, vložte do kvality krmiva, aby i v menším množství organismus dostal to, co potřebuje, přidejte pohyb, což bude výhodné i pro Vás, a spokojenost bude na obou stranách.

MVDr. Eva Kouřilová

Havárie dvou vojenských letadel nad Jevičkem a Jaroměřicemi

dokončení z minulého čísla

Posádku letounu C-3-A S-15, který později havaroval u Jevička, tvořili: pilot por. Kolář Jiří, navigátor por. Pavlíček Jan, palubní radiotelegrafista. ppor. Hofman František a letečtí dorostenci Jurec Bartoloměj, Koláček Zdeněk, Král František a Machálek Jan. (pozn. - V některých údajích uváděných pamětníky je uváděn jako pilot por. Pavlíček.)

Posádku letounu C-3-A S-11, který později havaroval u Jaroměřic, tvořili: pilot čet. Tuček Miroslav, navigátor por. Margetin Leopold, palubní radiotelegrafista rt. Gubarjev Jindřich a letečtí dorostenci Beneš Antonín, Daněk Josef, Drgoň František a Ďurčo Rudolf.

Třetí letoun první směny, který rovněž odstartoval k letu, pilotoval por. Pavlík. Tento letoun se vrátil z letu z prostoru Česká Třebová na mateřské letiště pro poruchu radiové stanice.

Oba letouny C-3-A S-15 a C-3-A S-11 v pořádku splnily první část letu a bezpečně přistály na letišti Prostějov II. Ještě před přistáním letounů došla ve 22.15 hod z Chrudimi do Prostějova zpráva, aby letouny pro náhlé zhoršení počasí byly zdrženy, až do uvolnění startu. Ve 22.50 hod pak došla od LK Chrudim zpráva, že povětrnostní poměry se tak dalece zlepšily, že letouny mohou v Chrudimi bez nebezpečí přistát. Protože i v Prostějově v té době bylo dobré počasí, byl jim po prohlídce obou letounů zpětný let povolen. Por. Margetin však rozhodl, že letouny nepoletí po naplánovaném zpětném kurzu, ale že poletí přímo na letiště v Chrudimi. Letoun C-3 S-11 odstartoval na zpětný let v 23.00 hod., letoun C-3 S-15 pak v 23.15 hod.

Letoun S-15 po odstartování hlásil, že letí pod mraky ve výši 1350 m a letoun S-11 hlásil, že letí pod mraky ve výši 1250 m. Dle zaměření z gonia Prostějov 3060 a 3120. Ve 23.23 hod bylo spojení s oběma letouny přerušeno a od tohoto času byly letouny nezvěstné. Letoun C-3-A S-15 havaroval asi ve 23.25 hod v lese 2 km západně a 0,5 km jižně od Jevička. (pozn. autora - čas havárie byl určen podle zaseklých náramkových hodinek člena posádky.) Letoun C-3-A S-11 havaroval na poli asi 500 m severovýchodně od Jaroměřic. Obě posádky v celkovém počtu 14-ti osob zahynuly.

Následky obou havárií byly hrůzné. Jak jsem již uvedl v článku v Jevičském zpravodaji z dubna r. 2004, navštívil jsem jako 14-ti letý společně s mnoha dalšími jevičskými občany místo havárie letounu u Jevička, ještě před příchodem vojska, které potom celou oblast uzavřelo, takže jsme se mohli volně pohybovat po celé oblasti. Místo tragédie si dodnes dovedu vybavit. Stromy byly zuraženy ve směru pádu letadla a po okolí v několika desítkách metrů byly rozházeny trosky letadla a lidských těl. Trvale mám v paměti horní část trupu visící na stromě bez hlavy, rukou a spodní části a prst se zlatým prstenem ležící na cestičce v lese. I ostatní občané v úděsu jenom přihlíželi, nikdo nic nesbíral a neraboval. Obdobně bylo i místo havárie letounu u Jaroměřic.

Jak vypadala situace v místě nehody letounu S-15 u Jevička si lze představit při neexistenci fotografii z náčrtu - viz obr. č. 4, ze kterého je zřej-

mé značné rozptýlení trosk letounu a tedy i části těl posádky, na což měl i značný vliv pád letounu do lesa. (Dle názoru autora byl směr dopadu letounu opačný, než je uvedeno, jak si pamatuje a usuzuje z olámaných stromů v místě dopadu.) Z obr. č. 5 je pak zřejmé, že trosky letounu S-11, který dopadl do polí, jsou rozptýleny mnohem méně

Ze zprávy č. 800 ze dne 27. 5. 1949 vyplývá, že MNO bylo ve 03.00 hod informováno, že jsou pohřešovány dva letouny, které buď havarovaly, nebo nouzově přistály. I přesto, že bylo konstatováno, že se nejedná o ilegální odlet letadel, byly informovány příslušné útvary (KV STB, pohranič-

Pomník zahynulým letcům u Jevička

Pomník zahynulým letcům u Jaroměřic

ní stanice SNB a bezpečnostní letectvo), aby zahájily pátrání. Trosky obou letounů byly pátracími letouny nalezeny a identifikovány až v 11.25 hod 27. 5. 1949. Pátrání bylo tak dlouho neúspěšné, protože se letouny nevracely do Chrudimi plánovanou trasou, na které je pátrací letouny hledaly. Ve skutečnosti havarovaný letoun u Jevička objevil jako první pan Josef Žiška, občan Jevička, který o tom informoval policii. Trosky letadla u Jaroměřic našel místní rolník, který zjišťoval škody na polích, které napáchala noční bouře. Poloha havarovaných letounů byla tedy známa již před jejich zjištěním průzkumnými letadly.

Na místa letecké nehody byla dne 27. 5. 1949 v 10 hod vyslána komise, které předsedal mjr. letectva Pala Vladimír. Tato komise zjistila přesná místa nehod, zajistila střežení trosk, provedla s lékařem odsun tělesných pozůstatků členů posádek do místních márníc a provedla ofotografování trosk.

Dne 28. 5. 1949 v 11 hod se na místo nehody dostavil velitel letectva sbor.gen. Al. Vicherek s dalšími důstojníky letectva. Původní komise byla nahrazena novou vyšetřovací komisí, které předsedal pplk. Jos. Motyčka. Tato komise dospěla k následujícím závěrům., tj. že hlášená studená fronta skutečně prošla nad místem nehody kolem 23.30 hod a vlastní příčinou havárií mohla být skutečnost, že letouny v důsledku nepříznivých povětrnostních poměrů vletěly do hlavového prostředí, které nevyklučuje, že i letoun uvedeného typu může se stát neovladatelným a nárazy větru jsou tak silné, že mohou způsobit rozrušení letounu za letu. Větrné turbulence mohou také v takovém prostředí způsobit sražení letounu k zemi, zvláště v kopcovitém terénu.

Vyšetřovací komise se zabývala také možností, zda k havárii nedošlo po vzájemné kolizi letou-

nů. K této možnosti uvádí, že pokud by ke kolizi došlo ve výšce původního letu, muselo by se levé křídlo letounu S-15 nacházet ve větší vzdálenosti od ohniska trosk letounu. Naopak pokud by ke srážce došlo v malé výšce, nemohly by se havarované letouny nacházet ve vzdálenosti cca 6 km od sebe. Navíc letoun S-11 vykazuje příznaky, že havaroval celý. Komise se proto více přiklonila k názoru, že příčinou obou havárií bylo nepříznivé počasí. Dále poukázala na malé zkušenosti pilotů obou letadel v létání za špatného počasí v noci.

Ve zprávě o nehodě letounů C-3-A S-11 a S-15 ze dne 10. 6. 1949 je uvedeno, že mjr. Mareš při povolování návratu letounů z Prostějova do Chrudimi vyhodnotil povětrnostní situaci tak, že pokládal zlepšení počasí za všeobecné a neuvědomil si, že prošlá bouřka byla projevem průchodu studené fronty a že se tedy může nacházet někde v prostoru mezi Prostějovem a Chrudimí. Tuto skutečnost si nemohl ani ověřit, neboť tímto prostorem žádná povětrnostní stanice nebyla. Navíc mjr. Mareš nebyl informován, že por. Margetin se rozhodl pro přímý let z Prostějova do Chrudimi a ne po plánované trase Prostějov-Havlíčkův Brod-Chrudim.

V místě hlavního centra trosk havarovaných letounů postavilo město Jevičko a obec Jaroměřice na památku zahynulým letcům pomníky (viz obrázky). V kronice Jevička je o celé havárii pouze stručný zápis, ve kterém je konstatována skutečnost, že v noci dne 26. 5. 1949 došlo k havárii dvou letadel zasažených bleskem u Jevička a Jaroměřic, jejichž trosky byly od sebe vzdáleny vzdušnou čarou asi 4 km (pozn. - ve skutečnosti asi 5,75 km) Dále jsou uvedena jména havarovaných letců u Jevička a skutečnost, že na místě dopadu letadla je postaven pomníček. Jako příčina havárie je uveden zásah bleskem.

V kronice Jaroměřic je uvedeno, že těla letců z letounu havarovaného u Jaroměřic byla uložena do 7 rakví, na které dne 28. 5. 1949 položil velitel letectva generál Vicherek kytici. V neděli dne 29. 5. 1949 odpoledne po farářově proslovu byly rakve odvezeny na nádraží. Odhalení pomníku v Jaroměřicích se konalo dne 18. 9. 1949 za účasti vojska, hasičů, sokolů a zástupu lidí.

Pokud pozorný čtenář tohoto článku srovná tyto oficiální údaje s údaji uvedenými v článcích z r. 2004, zjistí, že se v některých bodech rozcházejí, což je způsobeno zřejmě tím, že články v r. 2004 byly psány na základě vzpomínek po mnoha letech od havárií. Na základě zkušeností, že zainteresované osoby ve svých výpovědích k jednotlivým kauzám, v nichž figurují, často uvádějí nebo zamlčují údaje, které by mohly ovlivnit názor na jejich úlohu v dané kauze, je možné připustit, že se mohou chyby vloudit i do oficiálních dokumentů.

Obraťme se na čtenáře těchto řádků, aby až se zatoulají na svých procházkách k pomníkům postaveným na památku zahynulých letců, věnovali tichou vzpomínku mrtvým, kteří zahynuli kvůli nepříznivým povětrnostním podmínkám při jejich posledním letu, k nimž se z části přiřadil i lidský faktor.

Jevičko, únor 2012
Ing. Jaroslav Zezula st.